

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15 и 154/15), министерот за здравство донесе

## **У П А Т С Т В О**

### **ЗА МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ ПРИ ТУЃО ТЕЛО ВО НОСОТ**

#### **Член 1**

Со ова упатство се утврдува медицинското згрижување при туѓо тело во носот.

#### **Член 2**

Начинот на згрижување при туѓо тело во носот е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

#### **Член 3**

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при туѓо тело во носот по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

#### **Член 4**

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-9772/1  
25 септември 2015 година  
Скопје

**МИНИСТЕР**  
**Никола Тодоров**

---

## ТУГО ТЕЛО ВО НОСОТ

МЗД Упатства

Последен пат е ажурирано на: 26.6. 2014 © Duodecim Medical Publications Ltd

### Важно

- Топчиња, цамлии, делови од пластични играчки, парички, зрнести плодови (кикиритки, лешници и сл.), хартија, парчиња од гума или пластика се типични туѓо тела во носот. Исто така, плочести батерии често се ставаат во носот.
- Туѓите тела што апсорбираат течности набабруваат во носот. Околните мукозни мембрани се иритираат и отекуваат. Отечената мукоза и зголемената секреција, го ретинираат туѓото тело.
- Туѓите тела најчесто се локализирани помеѓу горната и средната конха.

### Симптоми и дијагноза

- Дијагнозата лесно се поставува: или родителите го забележуваат туѓото тело или добиваат анамнестички податок за можноста за постоење на туѓо тело. Доколку дијагнозата не се постави бргу, тогаш едностраната назална опструкција е најчест симптом.
- Исто така, може да се појави едностран пурулентен, смрдлив исцедок од носот.
- Дијагнозата се поставува визуелно. Едноставна инспекција е доволна, но во најголем број од случаите потребен е назален спекулум.

### Отстранување на туѓото тело

- Техника со позитивен притисок („родителски бакнеж“)
  - Родителот (или некој друг близок на детето) ги притиска своите усни на на устата на детето. Со интензивна и брза инфлација на воздух во устата на детето се исфрла туѓото тело.
  - Оваа техника е безбедна и ефективна **(ннд- С)<sup>i</sup>**. Во 80% од случаите е ефективна. Теоретски, постои ризик од прснување на ушното тапанче, но во пракса вакви случаи не се опишани.
- Ако со дување не може да се отстрани туѓото тело, тогаш се аплицира вазоконстриктор за да се намали отокот на слузницата и се става локален анестетик (памукче натопено со лидокаин-адреналински раствор) за да се примени механичко отстранување.
- Во локална анестезија, откако ќе се отстрани секретот, туѓото тело се вади со сукција, со сонда или со мал форцепс под визуелна контрола, со употреба на назален спекулум. Делови од пластична пена тешко се разликуваат од околниот секрет.
- Кога се вадат поцврсти туѓи тела, се употребува сонда. Сондата се пласира зад туѓото тело и се извлекува задно со туѓото тело. Доколку туѓото тело е тркалезно (перли, бисерчиња), тогаш нивното вадење е отежнато.

- За време на механичкото отстранување треба да се внимава туѓото тело да не се турне во назофарингсот, затоа што може да се предизвика опструкција на дишните патишта или аспирација. Назалната слузница лесно може да се оштети. Затоа, постапката треба да се изведе внимателно. Плочестите батерии можат да предизвикаат перфорација на септумот за неколку часа [1](#).
- Ако претходните постапки се неуспешни, пациентот треба да се препрати кај ОРЛ специјалист. По потреба се употребува лесна општа анестезија.

## Поврзани извори

- Литература

## Референци

1. Guidera AK, Stegehuis HR. Button batteries: the worst case scenario in nasal foreign bodies. N Z Med J 2010; 123(1313): 68-73.

---

Автор: Anne Pitkäranta

Article ID: ebm00868 (038.045)

© Duodecim Medical Publications Ltd

1. EBMG Guidelines 26.6.2014, Essential evidence plus  
[www.essentialevidenceplus.com/content/ebmg?page=39&results=20&class=none&resource=G](http://www.essentialevidenceplus.com/content/ebmg?page=39&results=20&class=none&resource=G)
2. Упатството треба да се ажурира еднаш на 4 години.
3. Предвидено е следно ажурирање до 2018 година.

---

<sup>i</sup> Ниво на доказ.